

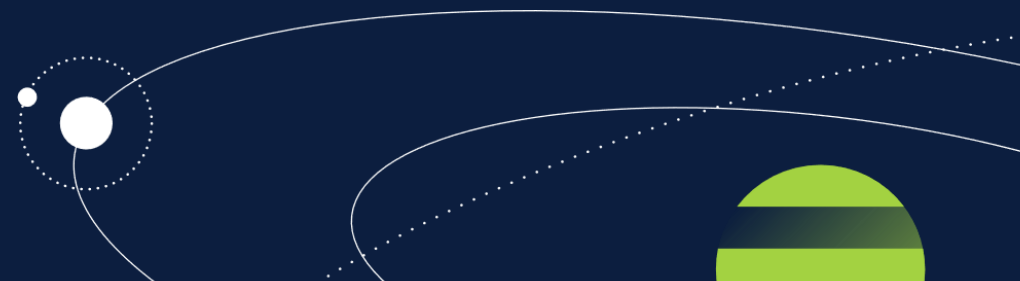

Viešųjų pirkimų naujienlaiškis

2023 m. vasario 6 – kovo 3 d.
6 – 9 metų savaitės

Turinys

1. Naujienlaiškio komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Komentaras

Metų šeštoji – devintoji savaitės viešųjų pirkimų teisėkūros prasme buvo gana ramios. Atliktos nežymios poįstatyminių teisės aktų korekcijos.

Viešųjų pirkimų tarnyba bei Ekonomikos ir inovacijų ministerija išlieka aktyvios. Viešųjų pirkimų tarnyba dalinasi patarimais dėl galimybės vykdyti neskelbiamus pirkimus. Ekonomikos ir inovacijų ministerija teiraujasi perkančiųjų organizacijų, kaip joms sekasi taikyti įstatymo nuostatas, susijusias su nacionalinio saugumo interesų apsauga, siekdama įvertinti teisės aktų pakeitimo poreikį.

Teisės aiškinimo ir taikymo srityje per šį laiką Lietuvos teismai išnagrinėjo šešias bylas, kurios nusipelno atskiro aptarimo. Kasacinis teismas nagrinėjo susijusių tiekėjų dalyvavimo tame pačiame pirkime problematiką. Lietuvos apeliacinis teismas nagrinėjo žemiškus viešojo pirkimo sutarčių vykdymo klausimus – apmokėjimą už papildomus darbus, delspinigių taikymą, sutarties nutraukimą. Lietuvos apeliacinis teismas dar kartą pasisakė dėl tiekėjų pareigos atlyginti perkančiosios organizacijos dėl viešųjų pirkimų byloje pritaikytų laikinųjų apsaugos priemonių patirtą žalą.

Turime ir vieną ESTT sprendimą, kuriame pasisakoma dėl tiekėjų teisinio suinteresuotumo ribų ginčijant perkančiųjų organizacijų sprendimus.

Malonaus skaitymo!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiūnas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

1. PROJEKTAS. Lietuvos Respublikos Vyriausybės **nutarimas** *Dėl Lietuvos Respublikos patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatymo įgyvendinimo*

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija įregistravo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020-06-03 d. nutarimo Nr. 569 „Dėl Lietuvos Respublikos patikimumo deklaracijų juridiniams asmenims, norintiems dalyvauti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursuose, išdavimo pagrindų įstatymo įgyvendinimo“ (**Nutarimas**), kuriuo tvirtinamas Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos konkursą pateikimo ir patikimumo deklaracijos išdavimo tvarkos aprašas (**Aprašas**) **pakeitimo projektą**. Nutarimo pakeitimai susiję su Apraše įtvirtintų valstybės institucijų, valstybės įstaigų, valstybės įmonių kitų subjektų, turinčių pareigą teikti duomenis ir informaciją, reikalingą juridinio asmens patikimumo deklaracijos išdavimo pagrindams įvertinti, nustatymu.

2. VPT direktoriaus **įsakymu** patvirtinti *Pirkimų specialisto žinių patikrinimo atlikimo tvarkos aprašo pakeitimai*

Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2023-02-03 **įsakymu** Nr. 1S-19 papildyti ir pakeisti kai kurie Pirkimų specialisto žinių patikrinimo atlikimo tvarkos aprašo punktai, susiję su draudžiamais veiksmais, testą laikančiojo asmens identifikavimu ir atvejais, kai atestavimo rezultatas laikomas neigiamu.

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

- 3. PROJEKTAS. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 2, 5, 25, 26, 46, 58, 76, 92, 93 ir 98 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (Projekto Nr. 23-2223) bei Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 68, 100, 101 ir 104 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (Projekto Nr. 23-2210)**

Vidaus reikalų ministerija įregistravo Biudžetinių įstaigų įstatymo bei Viešųjų įstaigų įstatymų pakeitimus. Siūlomi pakeitimai turi įtakos klasikinio ir komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymuose įtvirtintam reglamentavimui, todėl siūloma keisti ir šiuos teisės aktus. Visgi, siūlomi pakeitimai minimalūs (formalūs), neturi didesnės įtakos pirkimų proceso organizavimui. Kitaip tariant, apie pakeitimus verta žinoti taikant viešųjų pirkimų teisės aktus, tačiau nėra jokių esminių pokyčių, kurie darytų įtakos pirkimo procesui.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

- 1. Ekonomikos ir inovacijų ministerija kviečia** PO ir perkančiuosius subjektus dalyvauti apklausoje, kuria siekiama išsiaiškinti ar PO pakanka teisinių instrumentų, kurie leistų įsitikinti tiekėjų atitikimu nacionalinio saugumo reikalavimams. Apklausa vykdoma iki kovo 10 d. Apklausos rezultatai turėtų lemti būsimus teisinio reguliavimo pokyčius.
- 2. VPT: dalinasi** aktualiausiai klausimais ir atsakymais dėl galimybės vykdyti pirkimus apie juos neskelbiant bei patarimais, kaip pirkimo procedūras įvykdyti sklandžiai ir efektyviai.
- 3. VPT** siekia prisidėti prie žaliųjų reikalavimų medicinos srities pirkimuose tobulinimo. Atitinkamai, VPT kviečia medicinos srities PO sudalyvauti apklausoje, kuria siekiama išsiaiškinti su žaliųjų kriterijų taikymu susijusias problemas. Apklausa vykdoma iki kovo 10 d.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas: susijusių asmenų dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose (UAB „Kakava“ v VĮ „CPO LT“ ir Lietuvos nacionalinis dramos teatras, 2023-02-09)

LAT byloje pasisakė dėl taisyklių, kurios reglamentuoja tarpusavyje susijusių asmenų dalyvavimą pirkime. Atsakovė PO vykdė bilietų platinimo paslaugų pirkimą, kuriame pasiūlymus pateikė tiekėjos UAB „Tiketa“ bei UAB „Nacionalinis bilietų platintojas“, atitinkamai pirkime užėmusios pirmą ir antrą vietas. Ieškovė tiekėja, pirkime likusi trečioje vietoje, ginčijo PO sprendimą dėl pirkimo rezultatų ir laimėjusio pasiūlymo. Ieškovė įrodinėjo, kad pirkimo pirmos ir antros vietos laimėtojos yra valdomos to paties akcininko, yra susijusios įmonės, todėl pirkimo procedūrose jos derino savo veiksmus, o skirtingus pasiūlymus pateikė tik tam, kad sumažintų konkurenciją ir įgytų nesąžiningą pranašumą.

Pirma, LAT priminė, kad susijusių subjektų („motininės“ ir „dukterinės“ bendrovių, dviejų „dukterinių“ bendrovių ir pan.) atskiras dalyvavimas viešojo pirkimo procedūrose VPĮ 46 str. 4 d. 1 p. požiūriu yra leistinas ir teisėtas, todėl, siekiant įvertinti ir nustatyti tokių tiekėjų dalyvavimo viešojo pirkimo konkurse galimą nesavarankiškumą, vien jų sąsajos faktas nepateisina tokių tiekėjų pasiūlymų atmetimo. Konkreti susijusių subjektų ryšio įtaka jų pasiūlymų nepriklausomumui gali būti nustatyta ir pagal vieno iš jų elgesį, veiksmus, nereikalaujant įrodyti, kad kitas apie juos žinojo. Pakanka nustatyti, ar vieno susijusio subjekto veiksmai (teisėti ar neteisėti) sudarė sąlygas kitam dėl to gauti naudos.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, LAT konstatavo, kad nesąžiningos konkurencijos bylose egzistuoja tam tikra įrodinėjimo specifika, nes ieškovai paprastai įrodinėja kitų asmenų suderintus veiksmus pagal netiesioginius įrodymus, siekdami pagrįsti neįprastą ūkio subjektų elgesį. Dėl to ieškovui neturi būti perkelta įrodinėjimo našta konkrečiai įrodyti suderintų veiksmų egzistavimo faktą. Jis pirmiausia turi pateikti įrodymus, pagrindžiančius aplinkybes, kurių visuma rodo apie neteisėtus ūkio subjektų veiksmus, o tokiais veiksmais įtariamieji subjektai ir PO – už viešųjų pirkimų skaidrumą atsakingas subjektas – privalo teikti ieškovo reikalavimą paneigiančius argumentus, t. y. įrodyti, kad draudžiamu susitarimu įtariamų subjektų veiksmai atitinka įprastinę verslo praktiką, buvo pagrįsti kokių nors objektyvių priežasčių ir pan.

Trečia, kasacinis teismas pabrėžė, kad nors nesąžiningos konkurencijos bylose taikomas žemesnis įrodinėjimo standartas (neteisėti veiksmai gali būti nustatyti ir remiantis netiesioginiais įrodymais, pagal vieno iš tiekėjų elgesį, veiksmus), o teisiškai reikšmingomis pripažįstamų aplinkybių visuma neapsiriboja dalyvių veiksmais ar neveikimu pirkimo procedūrų metu (reikia atsižvelgti ir į vėlesnį dalyvių elgesį, *inter alia*, teismo procese), tai vis tiek visiškai neatleidžia ieškovės nuo įrodinėjimo pareigos. Todėl tam, kad nagrinėjamoje byloje būtų įrodytas (pagrįstas) antikonkurencinis susijusių tiekėjų elgesys, ieškovei nepakako nurodyti tik tiekėjų (trečiųjų asmenų) ryšių fakto, ieškovė turėjo pateikti įrodymus, pagrindžiančius aplinkybes, kurių visuma sudarytų pagrindą padaryti išvadą dėl neteisėtų šių ūkio subjektų veiksmų.

TEISMŲ PRAKTIKA

Ketvirta, Teismas pabrėžė, kad pareiga identifikuoti, nustatyti ir ištirti konkurse dalyvaujančių ūkio subjektų nekonkuravimo apraiškas pirmiausia tenka PO kaip subjektui, atsakingam už pirkimo proceso skaidrumo užtikrinimą. Tais atvejais, kai PO iš viešai prieinamos informacijos pati turi duomenų apie tai, kad jos organizuojamo viešojo pirkimo procedūrose dalyvauja tarpusavyje susiję tiekėjai, ar šiuos duomenis ji gauna iš kitų asmenų, PO privalo kreiptis į tokius dalyvius, prašydama paaiškinti abipusio ryšio pobūdį (turinį), įskaitant informaciją apie tai, kaip šie subjektai užtikrina savo veiklos nepriklausomumą ir informacijos konfidencialumą (praktikos ar susitarimų dėl konfidencialios informacijos apsaugos), taip pat paprašyti nurodyti, kaip konkrečiu atveju buvo išlaikytas susijusių asmenų nepriklausomumas teikiant pasiūlymus. Kitaip tariant, pačiai PO pirmiausiai tenka pareiga įsitikinti, kad viešojo pirkimo procedūrose yra užtikrinama sąžininga tiekėjų konkurencija.

LAT įvertino, kad PO nesiėmė aktyvių veiksmų išsiaiškinti, kaip konkrečiu atveju buvo išlaikytas susijusių asmenų nepriklausomumas šiems asmenims teikiant pasiūlymus pirkimo procedūrų metu, kartu jiems nebuvo sudaryta galimybė pasiaiškinti dėl abejonių pagrįstumo. LAT konstatavo, kad PO pirkimo procedūras vykdė nesilaikydama kruopštumo ir skaidrumo pareigų. Kita vertus, kasacinis teismas nurodė, kad šių pareigų nesilaikymas savaime nesuponuoja pačių griežčiausių padarinių, *inter alia*, pirkimo procedūrų pripažinimo neskaidriomis. Vis tik LAT žinutė gana aiški – perkančiosios organizacijos turi būti aktyvesnės siekdamos įsitikinti, kad pirkimo procedūrų metu yra užtikrinama sąžininga tiekėjų konkurencija.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: tiekėjo teisė paaiškinti pasiūlymą (UAB „Proit“ v AB Lietuvos automobilių kelių direkcija, 2023-02-09)

Atsakovė PO siekė įsigyti elektroninės kelių rinkliavos sistemos sukūrimo ir įdiegimo paslaugas. Pirkimo sąlygose buvo numatyta, kad ekonominio naudingumo balams Q1 ir Q2 gauti tiekėjas turi pateikti (i) informaciją apie siūlomo IT sistemų analitiko darbo patirtį panašaus pobūdžio sutartyse ir (ii) informaciją apie IT sistemų architekto darbo patirtį panašaus pobūdžio sutartyse. Ieškovė tiekėja pateikė pasiūlymą pirkime, kartu pateikdama ir informaciją apie siūlomo IT sistemų analitiko patirtį ir siūlomo IT sistemų architekto darbo patirtį. PO, įvertinusi tiekėjo pasiūlymą už kriterijus Q1 ir Q2 tiekėjai skyrė 0 balų. Tiekėja teisme ginčijo PO sprendimą dėl paskirtų balų ir pasiūlymo eilės sudarymo. Tiekėjos teigimu, PO, prieš skirdama ekonominio naudingumo balus, turėjo kreiptis į tiekėją dėl pasiūlymo patikslinimo/paaiškinimo.

Pirma, Apeliacinis teismas pakartojė bendrąją taisyklę, kad PO gali prašyti tiekėjų patikslinti, papildyti arba paaiškinti savo pasiūlymus, tačiau ji negali prašyti, siūlyti arba leisti pakeisti pasiūlymo esmės – pakeisti kainą arba padaryti kitų pakeitimų, dėl kurių pirkimo dokumentų reikalavimų neatitinkantis pasiūlymas taptų atitinkantis pirkimo dokumentų reikalavimus. Šiuo atveju Teismas nustatė, kad pats skundžiamo PO sprendimo turinys patvirtino, jog pačiai PO kilo daug neaiškumų dėl tiekėjos pateiktų sutarčių, pagrindžiančių IT ekspertų patirtį, tačiau ji nesikreipė į tiekėją dėl aplinkybių patikslinimo, papildymo arba paaiškinimo, nors tokią pareigą turėjo, o suteikė nulinius balus. Teismas nepagrįstu laikė PO argumentą, kad duomenų, susijusių su ekonominio naudingumo balais, tikslinimas savaime būtų lėmęs naujo pasiūlymo pateikimą. Teismas pabrėžė, kad pats kreipimasis į tiekėją *savaime* nelemtų naujo pasiūlymo pateikimo situacijos ar viešųjų pirkimų principų pažeidimo. Apie tokios situacijos galimą atsiradimą būtų galima daryti išvadą tik įvertinus gautų patikslinimų, papildymų arba paaiškinimų turinį ir (ar) prie šių paaiškinimų teikiamą papildomą medžiagą.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas pasisakė dėl PO teiginių, kad tiekėja pasiūlyme pateikė tikrovės neatitinkančią situaciją. Apeliacinis teismas pažymėjo, kad melaginga informacija pripažįstama iš esmės dviem atvejais: (i) kai nuslepia ar pateikiama melaginga informacija apie atitiktį kvalifikacijos reikalavimams, įskaitant profesinį pajėgumą; (ii) antra, abejonės dėl melagingos informacijos tiekėjo nepašalintos pateikiant dokumentus, nurodytus VPĮ 50 str.

Teismas konstatavo, kad ginčijamame PO sprendime PO apskritai nesirėmė aplinkybėmis, jog tiekėjos duomenys apie specialistų patirtį vykdant panašaus pobūdžio sutartis neatitinka tikrovės, nurodytos aplinkybės nebuvo kvalifikuotos kaip melagingos informacijos pateikimo situacija ar pan., todėl tiekėjos atžvilgiu nebuvo priimtas sprendimas dėl pasiūlymo atmetimo, siejant tai su melagingos informacijos pateikimu. Be to, pagal kasacinio teismo praktiką informacija gali būti pripažinta melaginga tik tuo atveju, jeigu jos atitiktis tiesai patikra nereikalauja papildomo teisinio aiškinimo, t. y. nustačius objektyviojo (neatitiktis tiesai (tikrovei) yra daugiau faktinio, o ne teisinio pobūdžio) ir subjektyviojo (informacijos teikėjas suvokia ar turi suvokti, kad ji neatitinka realybės) elementų kumuliatyvų egzistavimą.

Teismas, įvertinęs aplinkybes, kad PO pati neatliko papildomo aiškinimosi ir nesirėmė aplinkybėmis dėl galimai pateiktos melagingos informacijos priimdama ginčijamą sprendimą, konstatavo, jog tiekėjai neturėjo būti ribojama galimybė imtis priemonių dėl pasiūlymo patikslinimo, papildymo arba paaiškinimo.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

3. Lietuvos apeliacinis teismas: netesybų taikymas dėl pavėluoto viešojo pirkimo sutarties vykdymo (RUAB „Šilutės automobilių keliai“ v AB Lietuvos automobilių kelių direkcija, 2023-02-09)

Ieškovė tiekėja prašė sumažinti atsakovės PO pritaikytus delspinigius. Ieškovė rėmėsi aplinkybe, kad nepaisant to, jog nebuvo priimtas formalus sprendimas dėl viešojo pirkimo sutarties vykdymo stabdymo (kaip to reikalaujama sutartyje), ieškovė negalėjo vykdyti sutarties dėl nuo jos valios nepriklausančių aplinkybių – poreikio atlikti archeologinius tyrimus. Ieškovė įrodinėjo, kad PO negalėjo skaičiuoti delspinigių už laikotarpį, kai sutartis nebuvo vykdoma dėl atliekamų archeologinių tyrimų.

Lietuvos apeliacinis teismas išaiškino, kad nemotyvuotas atsisakymas priimti sprendimą (taip pat ir neveikimas nepriimant jokio sprendimo) dėl sutarties ar jos dalies vykdymo sustabdymo, esant objektyvioms aplinkybėms, dėl kurių bent dalis sutarties akivaizdžiai negalės būti įvykdyta sutartu laiku, negali būti vertinimas kaip atitinkantis sutarties vykdymo principą – šalių prievolę bendradarbiauti ir kooperuotis. Atsižvelgiant į tai ieškovė buvo atleista nuo dalies delspinigių taikymo.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

4. Lietuvos apeliacinis teismas: PO pareiga apmokėti už suteiktas paslaugas nesudarius viešojo pirkimo sutarties (UAB „Paysera LT“ v AB Lietuvos automobilių kelių direkcija, 2023-02-09)

Išnaudojus maksimalią viešojo pirkimo sutarties vertę ieškovė tiekėja ir toliau teikė paslaugas atsakovei PO. Byloje buvo nagrinėjamas klausimas, ar tiekėja turi teisę reikalauti, o PO pareigą apmokėti už paslaugas, suteiktas viršijus sutartyje numatytas darbų apimtis.

Lietuvos apeliacinis teismas išaiškino, kad nors ir nesant galiojančios sutarties paslaugos PO faktiškai buvo teikiamos – įmokos surenkamos, todėl buvo užtikrintos įmokų mokėtojų teisės, gauta paslaugos nauda. Vertinant šias aplinkybes teismas pripažino, kad PO nepagrįstai už jas neatsiskaitė, todėl nepagrįstai praturtėjo. Tokios išvados nepaneigia ir aplinkybė, kad ieškovė, būdama savo srities profesionalė ir verslininkė, žinojo sutartyje numatytą maksimalią paslaugų vertę, todėl pati prisiėmė riziką dėl paslaugų teikimo išnaudojus sutartyje nustatytą sumą.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

5. Lietuvos apeliacinis teismas: galimybė keisti sutarties kainą (UAB „Saulės grąža“ v AB „PANEVĖŽIO ENERGIJA“, 2023-02-09)

leškovė tiekėja vėlavo vykdyti viešojo pirkimo sutartį ir informavo atsakovę PO apie tai, kad atlikus geologinius tyrimus nustatyta, jog reikia keisti statinio konstrukciją. Tiekėja pasiūlė PO sudaryti susitarimą, kuriuo būtų padidinta viešojo pirkimo sutarties kaina. Nesudarius susitarimo dėl sutarties kainos padidinimo, tiekėja atsisakė toliau vykdyti sutartį. Atsižvelgiant į tai, PO informavo tiekėją, jog tiekėjai vėluojant vykdyti viešojo pirkimo sutartį, PO vienašališkai ją nutraukia dėl esminio sutarties pažeidimo. Ieškovei nesutinkant su tokiu sprendimu, byloje buvo nagrinėjami klausimai dėl galimybės keisti sutarties kainą po sutarties sudarymo, teisės vienašališkai nutraukti sutartį.

Pirma, dėl reikalavimo padidinti sutarties kainą, teismas konstatavo, kad tiekėja turėjo ir galėjo tiksliai numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo kaštus pagal atsakovės pateiktą techninę specifikaciją, objekto vizualinę apžiūrą ir kitus dokumentus. Todėl reikalavimas padidinti sutarties kainą yra nepagrįstas ir neteisėtas.

Antra, spręsdamas dėl sutarties nutraukimo teisėtumo teismas konstatavo, kad tiekėjai atsisakius toliau vykdyti sutartį nepadidinus sutarties kainos, vėlavus vykdyti sutartį PO teisėtai ir pagrįstai nutraukė sutartį dėl tiekėjos kaltės ir įtraukė ją į nepatikimų tiekėjų sąrašą.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

6. Lietuvos apeliacinis teismas: žalos atlyginimas dėl taikytų LAP (Kauno miesto savivaldybės administracija v UAB „Maistulis“, UAB „Sotėja“ 2023-03-02)

Nagrinėtoje byloje buvo nagrinėjamas pirkimų bendruomenei bene aktualiausiu tapęs klausimas, - žalos atlyginimas dėl neteisėtai pritaikytų laikinųjų apsaugos priemonių vykstant ginčo procedūroms.

Atsakovės ginčijo PO sprendimus, priimtus vykdant maisto prekių darželiams centralizuotus viešuosius pirkimus. Viešieji pirkimai buvo vykdyti ieškovės (savivaldybės), tačiau kitų perkančiųjų organizacijų – vaikų darželių naudai. Atsakovių inicijuotose bylose buvo pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės (LAP), todėl vaikų darželiai buvo priversti ginčo laikotarpiu įsigyti maisto produktus už didesnę kainą. Atsakovų ieškinius atmetus, PO kreipėsi į teismą ir iniciavo naują teisminį procesą dėl žalos iš atsakovių atlyginimo. Žalos dydį sudarė kainų skirtumas tarp darželių LAP taikymo metu faktiškai sumokėtų ir ginčo pirkime pateikto ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kainų. Apeliacinio teismo išaiškinimai šioje byloje reikšmingi trimis aspektais.

Pirma, Apeliacinis teismas nurodė, kad tokio pobūdžio bylose neteisėtumas (kaip civilinės atsakomybės sąlyga) yra patvirtinamas teismo sprendimu atmesti ieškinį byloje, kurioje LAP buvo pritaikytos. Todėl ieškovui reikia įrodyti tik (i) žalą ir (ii) priežastinį ryšį tarp žalos bei laikinųjų apsaugos priemonių taikymo. Kartu teismas atkreipė dėmesį į 2023-01-19 LAT nutartį byloje Nr. e3K-3-68-378/2023, kurioje LAT pasisakė, kad tokio pobūdžio ginčiuose atsakovo kaltės įrodinėti nereikia ir tai, kad žalos atlyginimas viešųjų pirkimų bylose neturi *jokios specifikos* lyginant su įprastais ginčais, kuriuose prašoma atlyginti žalą kylančią iš LAP taikymo.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Apeliacinis teismas pripažino, kad žalą solidariai galima priteisti iš dviejų skirtingų subjektų, kurie skirtingais, tačiau tarpusavyje koordinuojamais veiksmais, siekė stabdyti savivaldybės vykdomus centralizuotus pirkimus. Tai retas ir labai įdomus sprendimas. Teismo sprendimą dėl solidarios atsakomybės taikymo lėmė eilė įrodymų rodančių bendrą veikimą tiek ginčo objektą sudarančiuose, tiek ir kituose savivaldybės vykdytuose centralizuotuose pirkimuose.

Trečia, teismas išaiškino, kad Kauno miesto savivaldybės administracija yra tinkama ieškovė byloje, nepaisant to, kad maisto produktus didesne kaina įsigijo konkretūs darželiai, o ne ieškovė. Teismas išaiškino, kad ieškovė yra asignavimų darželiams valdytoja, todėl vaikų darželių sumokėta didesnė kaina galiausiai žalą sukėlė būtent ieškovei.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

7. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas: teisinis suinteresuotumas (V.Z. v C.A. 2023-02-09)

ESTT išnagrinėjo bylą, kurioje buvo sprendžiamas ieškovo teisinio suinteresuotumo klausimas. Bylos specifika pasireiškė tuo, kad tiekėjas negalėjo pateikti pasiūlymo pirkime dėl pirkimo dokumentuose nustatytų kvalifikacinių reikalavimų. PO nustatytus kvalifikacinius reikalavimus jis ginčijo teisme, tačiau tiekėjo ieškinys buvo atmestas, o sprendimas įgijo *res judicata* teisinę galią. Siekdamas pakartotinio konkurso paskelbimo tiekėjas iniciavo kitą teisminį procesą, kuriame ginčijo pirkimo rezultatą – PO priimtą sprendimą dėl laimėtojo nustatymo. Tiekėjas laikėsi pozicijos, kad jis turi teisinį suinteresuotumą reikšti tokį ieškinį, kadangi ieškinį patenkinus ir pirkimą nutraukus tiekėjas būtų suinteresuotas dalyvauti pakartotinai skelbiamame pirkime.

ESTT nurodė, kad tokioje situacijoje tiekėjas neturi teisinio suinteresuotumo. ESTT vertinimu, teisinis suinteresuotumas ginčyti pirkimo rezultatus išnyksta, jeigu tiekėjas buvo „galutinai pašalintas“ iš pirkimo taip, kaip tai suprantama Peržiūros direktyvos [89/665](#) 2a2 str. Vadovaujantis šiuo straipsniu, pašalinimas yra galutinis, jeigu apie sprendimą pašalinti iš pirkimo tiekėjui yra pranešta ir tokio sprendimo atžvilgiu tiekėjas realizavo nepriklausomos peržiūros galimybę (pvz. teismo) arba tokia peržiūra yra nebeįmanoma (pvz. dėl praleistų procedūros terminų). Nagrinėjamoje byloje ESTT nurodė, kad tiekėjo keliamas klausimas dėl pašalinimo jau buvo išspręstas teisme, todėl tiekėjas buvo „galutinai pašalintas“ iš pirkimo ir teisinį suinteresuotumą prarado. ESTT vertinimu, tokios išvados nekeičia aplinkybė, kad tiekėjas ginčijo visų likusių tiekėjų pasiūlymų atitiktį pirkimo sąlygose nustatytiems reikalavimams, tikėdamasis, kad atmetus visų tiekėjų pasiūlymus pirkimas bus nutrauktas. ESTT vertinimu, būdamas „galutinai pašalintu“ iš pirkimo tiekėjas yra tokioje pačioje situacijoje, kaip ir bet kuris kitas potencialus tiekėjas nepateikęs pasiūlymo pirkime, o tokios aplinkybės nepakanka teisiniui suinteresuotumui įrodyti.

ESTT sprendimą skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

